

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. Akademien instiftades år 1811 på initiativ av Karl XIV Johan och startade sitt arbete den 28 januari 1813.

Sammanfattning

Aktivitetens titel

Ev undertitel

Seminarium	Torsdag 12 mars 2015 på KSLA, Drottninggatan 95 B i Stockholm
Moderator	Tomas Lundmark, ordförande i KSLA:s Skogsavdelning
Föredragshållare	Claes Nordmark, politiskt sakkunnig till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht Kåre Gunnar Floystad, miljöstiftelsen Zero Per-Olof Sjöö, förbundsordförande GS-facket Carina Håkansson, VD Skogsindustrierna Sven-Erik Hammar, ordförande LRF Skogsägarna Johanna Sandahl, ordförande Svenska Naturskyddsföreningen
Författare	Carl Henrik Palmér, Areca Information
Webb	Seminarieriet kan ses i efterhand via denna länk på www.ksla.se Seminarieriet finansierades med stöd av Stiftelsen Carl Fredrik von Horns Fond.

Det nationella skogsprogrammet kan bli ett lyft för skogsnäringen – eller ett platt fall.

Ja, så disparat kan man sammanfatta överläggningen vid skogsavdelningens sammankomst den 12 mars 2015.

Kort bakgrund: För ett drygt år sedan föreslog professor Sten Nilsson, välkänd forskare och i dag fristående skogskonsult, att Sverige skulle ta fram ett nationellt skogsprogram för att ta ett helhetsgrepp på skogsnäringens problem. Miljömålsberedningen nappade på idén, och det gjorde också dåvarande jordbruksministern. Det hölls ett antal förberedande möten med representanter för skogsnäring och intresseorganisationer. Sedan blev det val och ny regering. Andra politiska frågor hamnade i förgrunden.

Men nu har arbetet kommit igång igen. Den 19 februari 2015 hölls ett möte med programrådet, berättade **Claes Nordmark**, politiskt sakkunnig till den nye landsbygdsministern Sven-Erik Bucht.

Ministern leder själv programrådet, som består av 21 representanter för myndigheter och organisationer. Tanken är att även bjuda in de politiska partierna för att få en bred politisk förankring, sade han.

Mottot för det nationella skogsprogrammet är: *Skogen – det gröna guldets – ska bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.*

Vad ska man då arbeta med? Ja, det framgår kanske bäst av de preliminära namnen på de åtta arbetsgrupper som nu ska bemannas:

- Hållbar tillväxt och jobb i skogen
- Skogsbruk för ett bättre klimat.
- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster, risker och sårbarhet
- Skogens sociala värden
- Ökat träbyggande

Sammanfattning, forts

- Framtidens biobaserade produkter och innovation
- Framtidens transportutmaningar
- Internationella skogsfrågor

Kanske kommer man av praktiska skäl slå ihop några av grupperna, sade han.

Arbetet ska gå snabbt: Ambitionen är att arbetsgrupperna ska göra en första avrapportering redan i december i år och vara klara 1 oktober 2016.

Arbetsgruppernas inspel till programrådet ska kunna bli underlag till en proposition innevarande mandatperiod. Sedan blir det en implementeringsfas fram till 2020. Då ska arbetet utvärderas och sedan kan det eventuellt en ny dialogprocess sättas igång.

Däremot ska eventuella förändringar av skogsvårdslagen *inte* behandlas inom det nationella skogsprogrammet, meddelade han. Regeringen ska parallellt tillsätta en särskild utredning som ska se över och skärpa reglerna för skogsvårdslagens miljöhänsyn. Kopplingarna till miljö kvalitetsmålen ska bli tydligare, liksom till våra åtaganden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv, Århuskonventionen m.m.

Zero arbetar för, inte mot!

Det andra inlägget på avdelningsmötet presenterades av Kåre Gunnar Floystad vid den norska miljöstiftelsen Zero. Det är en av de organisationer som deltog i arbetet med det nyligen presenterade norska nationella skogsprogrammet Skog 22. Temat för hans presentation var: ”Skogens roll i det gröna skiftet”.

Zeros vision är ett modernt samhälle där de människors aktiviteter inte skadar klimatet. Zero jobbar för – inte bara mot, som många andra miljöorganisationer gör, poängterade han.

Man kan göra mycket med politik – se bara på det norska elbilsundret, fortsatte han. I Norge såldes 2013 sextusen elbilar, i Sverige några hundra. Det är ingen skillnad i teknik – batterierna är lika bra i Sverige som i Norge. Nej, hela skillnaden är politisk. Staten gynnar elbilar i Norge på ett helt annat sätt än man gör i Sverige.

Det finns inga scenarier för nollutsläpp som inte inbegriper användning av biomassa, poängterade han. I dag används biomassa mest till värme. Men ”de gröna kolatomerna” kan användas till så mycket mer. Ja, i princip allt man kan göra av fossil olja ska man göra av biomassa i morgon. Och biomassan ska användas där den är mest effektiv att ersätta fossilt kol. Plast är i dag en miljöbuse – utsläppen från plasttillverkningen ger lika mycket CO₂-utsläpp som flyget. En övergång till bioplast blir en stor klimatvinst.

Byggsektorn är också central, menade han. I Bergen byggs nu världens högsta trähus, det ska bli 14 våningar högt. Framtidens hus måste bli plushus, alltså hus som genererar mer energi än vad de kostar i bygg och drift.

Transportsektorn är ett annat viktigt område. Den norska skogsindustrin har mer eller mindre gett upp. För några år sedan importerade Norge mycket virke. Över nästan en natt försvann en stor del av industrin, och landet blev nettoexportör av virke i stället. I dag exporteras två miljoner kubikmeter virke till Sverige och Tyskland.

Det här virket ska naturligtvis användas för att producera norskt biodrivmedel i stället, menade Kåre. Tekniken finns, i år kommer det att tankas två miljoner liter biojetfuel på Gardemoen. Marknaden finns också, och är villig att betala mer för hållbara drivmedel. Staten kan också stötta.

Sammanfattning, forts

Man kan till exempel införa differentierade landningsavgifter på flygplatserna – högre för flyg som drivs med fossila bränslen, lägre för dem med biodrivmedel.

Forskningen är viktig för övergången till en grön ekonomi. Men det är inte i första hand grundforskning som krävs nu, utan tillämpad forskning och pengar till pilotanläggningar, enligt Kåre. Jämfört med Kina och USA lägger EU en mycket större andel av sina forskningspengar på grundforskning, och det är oroande, menade han. Bara sex procent av EU:s forskningsbudget i FP7 går till demonstrationsanläggning och ytterligare två procent till rent tillämpad forskning. Resten, 92 procent, är mer eller mindre renodlad grundforskning.

Han avslutade med att redovisa ett antal aktuella norska initiativ. Ökad inblandning av biodrivmedel, minskad avgift för bioetanol och så ska man ta bort avgiften på biodiesel. Dessutom diskuterar man att införa avgifter på plast tillverkad av fossil olja, engångsemballage och på plastpåsar.

Skapa en marknad för fossilmfria alternativ, och se till att de blir lika billiga för konsumenterna. Då händer det saker, var hans avslutande ord.

Sedan blev det paneldebatt

GS-facket var positiva till ett nationellt skogsprogram, sade förbundsordförande **P-O. Sjöö**. Förbundet har femtiotusen medlemmar som har skogsråvara som bas för sin sysselsättning. Skogen har alltså en strategisk betydelse. Det är bra med dialog för att lösa konflikter, menade han. Men man får inte glömma kompetensfrågorna och kompetensförsörjningen.

LRF Skogsägarna var också väldigt positiva. Ordförande **Sven-Erik Hammar** menade att skogen är helt central om man ska kunna bygga ett hållbart samhälle. Det behövs ett sådant här program om Sverige ska fortsätta vara ett ledande skogsland globalt. Landet byggde en gång sitt välstånd på ett klokt utnyttjande av skogen, och skogen ska nu hjälpa Sverige in i den nya bioekonomin.

Däremot tyckte han *inte* om att översynen av skogsvårdslagen ska göras i en egen utredning. Logiskt borde det ha ingått i arbetet med det nationella skogsprogrammet, menade han.

Carina Håkansson, vd för Skogsindustrierna, var också positiv till det nationella skogsprogrammet. Biologisk mångfald är förvisso viktig, men man måste också prata om skogens centrala roll i en cirkulär bioekonomi. Här är det bra med en dialogprocess, menade hon.

Hon ville gärna se ytterligare två arbetsgrupper: ”excellent kunskapsbas” som ska syssla med utbildning och forskning samt ”skogsindustri i världsklass”.

Och även hon beklagade att översynen av skogsvårdslagen inte ingår i uppdraget.

SNF:s ordförande **Johanna Sandahl** var lite mer avvaktande. SNF har länge velat ha en ny skogspolitik och nu blir det en separat utredning om skogsvårdslagens miljöhänsyn. Kanske ska SNF fokusera sina begränsade resurser på denna, menade hon. Vad är mervärdet av ett nationellt skogsprogram – det är lite oklart, sade hon.

Sedan var det dags för **Sten Nilsson**, programmets andlige fader, att ge sin syn på sin ”babys” utveckling. Och han var inte nådig när han punktade upp sin negativa kritik:

- Arbetet bör inte ledas av en minister. Departement är inte operativa.
- Programarbetet har fått alldeles för lite resurser. Det här är ett heltidsarbete för ett par personer. Minst.
- Det saknas frågor som kopplar till ”ändrade värderingar i samhället”.

Sammanfattning, forts

- Det saknas regional förankring.
- Den struktur som nu föreslås är feltänkt. Den fokuserar på dagens konflikter, den borde utgå från områden där vi kan hitta lösningar.
- Programarbetet undermineras när förändringar i skogsvårdslagen läggs i en egen utredning.
- Man tycks vara oförmögen att ta in lärdomar från liknande arbeten i andra länder. Det andas lite av ”äh, det där kommer från utlandet – vi har ju den svenska modellen”.

Nej, avslutade han. Risken är att den enda reella effekten av det här arbetet blir en kraftigt förhöjd konsumtion av Ramlösa i Rosenbad!

Även vid den avslutande debatten framfördes kritiska röster. Så här tyckte till exempel en mycket engagerad person: Vad håller ni på med? Vad är målet? Vilka problem ska ni lösa? Dessutom verkar alla vara sams. Då blir jag riktigt orolig!

Strukturerad dialog är ett av ”redskap” som enligt planerna ska användas i arbetet med det nationella skogsprogrammet.

Det låter bra, men vad innebär det, var en fråga. Det låter bra, men vi vet egentligen inte vad det innebär när vi inte har sett strukturen, menade en annan. Strukturerad dialog måste ändå vara bättre än den ostrukturerade monolog som kännetecknat skogsdebatten under många år, sade en tredje.

Ja, blir det Nationella skogsprogrammet en kraftfull framtidssatsning som gör avtryck på marken? Eller bara en ramlösadrickande diskussionsklubb? Det kommer att bli några spännande år i den svenska skogen!